

Allatagalanyň gudraty

Category: Kitapcy, Publisistika

написано kitapcy | 23 января, 2025

Allatagalanyň gudraty ALLATAGALANYŇ GUDRATY

Ýassy mahaly musulman bendesi ýatjak ýerine girende, Beýik Alladan dünýäniň abadançylygyny, abatlygyny, rahatlygyny diläp, jan saglygyny arzuw edýär. «Bu dünýäde abraý, o dünýede iman» diýip, süýji uka gidýär.

Säher wagty irden oýanan adamyň kalbynda begenç döreýär. Şol begenç günüň dowamynda güýjüne güýç goşýar. Daýhan ýetişdiren hasylyna guwansa, maldar malyyna guwanýar, özuniň zähmetiniň miwesine begenýär.

Adam maksatsyz ýaşap bilmeýär. Haýsydyr bir zatlary maksat edinip, şolara ýetip bilse, begenip, iki bolup bilmeýär. İşe höwesi artýar. Ökjesi ýeñil gopýar. Saglygy sazlaşyp, durky

bekeýär. Begenýän adam özüniň durmuşdaky ornumy has ýokary duýýar. Begenmek kesellerden goranmakdyr. Sözümizi jemläp aýtsak, begenç bagtdyr.

Kyrkynjy ýyllarda, Arkaçda, gum ýakalarynda, Küren dagyň jüljelerinde keramatly, ady belli Mäter ahunyň ogly Welbaý kaka (Tanalaryň tirebaşysynyň ady) bilen goňşy bolup oturdym. O pahyryň gürrüni köplenç türkmeniň däp-dessury, yrymlary, haýyr-sahawat, Ýaradanyň gudratlary barada bolardy. Ýetginjek döwründen üns berip diňlän gürrüňleriň kalbynda mäkäm orun ýasap, ýadyňda mydamalyk saklanar eken.

Welbaý kaka: «Allatagalanyň gudraty bilen ýüz ýyldan pygamber sypatly bir adam dünyä iner. Şol adam ulus-iline hossar çykar. Halkyny galakyndyrar, guwandyrar, begendirer, bagt getirer» diýerdi. Gulagym bilen eşidenimi gözüm bilen gördüm. Şonuň üçin mähriban halkym bilen birlikde begenýärin, özümi bagtly saýýaryn. Ýaradanyň müñde bir ady mähriban halkymyň diliniň senasy boldy. Hudaý diýene-Hudaý berdi! Allatagala ilimiň ykbalyny parlatdy. Beýik Hudaýyň syryny biljek ynsan ýok. Ýarym asyrdan bări, türkmeniň ak bagtynyň daňynyň atyp ugrandygyny hiç kimem aňan däl bolsa gerek. Haçan-da hamyrdan gyl sogrulan ýaly, garaşsyz, azat, dünýewi döwletimiz döredi welin, halkymyz heniz-heniz Hudaýyň bizi sylaýandygyna göz ýetirdi.

Täze türkmen döwleti döredi. Ilime bagt gülýp bakdy. Bagtyň çuň manysyna doly düşünjek bolsaň, onda taryhyň geçen döwürlerine ser salmaly bolýar. İki döwri deneşdirmeli bolýar. Otuzynjy ýyllarda sowatly ahundyr mollalary ýeke-ýekeden çöplediler. Oba sowetiniň, kolhozyň başlyklary sowatsyz, hatda golunyň deregine barmak basýanlardan saýlandy, bellendi. Raýondan gelýän wekiller ak diýse ak, gara diýse gara diýer durardylar. Bir goluňy galdyr diýseler, iki goluny-da galdyrardylar. Şeýle başlyksumaklar il-güne pent ýamanyny berdiler, görgi baryny görkezdiler. Adamlar Gurban aýy hiňňillik gurap bilmezdiler. Gurbanlyga niýetlän janlysyny gije soýardylar. Damak ganyny bir ýerlerde gömüp, çukuryny bilinmez ýaly düzlärdiler. Sadaka-da gije berlerdi. Gol ýerin barmak basýanlar käbir adamyň gurbanlyk janly soýanyny aňsa «könäň guýrugy» diýip, başyna ýok oýun salardylar. Indi gurbanlygyň üç gününi baýram edip geçirýärис. Gülälekli meýdana meňzeýän gelin-gyzlarymız birnäçe günläp hezil edip, hiňňillik uçup «günälerini dökýärler». Bu halkymyz üçin

bagtdyr. Bäs wagt namazy dagy ogryńca okardylar. Oraza tutanlaryň agzyny açdyrjak bolup, gorkuzyp suw içirerdiler. Inde her bir şäherde, obada metjitler bar, köpcülikleýin namaz arkaýyn okalýar. Gam-gaýgysyz oraza tutulýar. Bulam bir ýetdirgisiz bagt.

Gadymy döwürden bări ata-babalarymyz keramatly öwlüýälere ýykylmypdyrlar. Başynda sadaka beripdirler. Gurhan çykypdyrlar. Şeýle keramatly, ýetişikli diri öwlüýä hasaplanýan Parawbibi (il arasynda Paraw ejeke hem diýilyär) günbatar türkmenleriň zyýarat edýän keramatly ojagy bolupdy. Sowet döwründe, ylaýtada násaglar, çagasy önmeýän zenanlar ogryn-dogryn zyýarata barypdylar. Haýyr-da tapypdylar. Zyndanda köyen, Hakdan icen Orazaly şahyryň ajal jaýynda ýatan çaglary Parawbibiden haraý isläp düzel goşgusy hakydaňa gelýär:

*Uruşda adam gyrylýa,
Gyssanaňda çagyrylýa,
Ýetişiklim, diri öwlüýä,
Parawbibim, senden medet!*

Paraw ejeke türkmen halkynyň aňyna berk ornaşandy.

Sekiz onlugu orta atyp, togsany gädip ugran Gul hojaýyn Söýün oglы Paraw ejekä ýüregi, durky bilen sygynýardy. Gul hojaýyn öz hasabyna ussa tutdy. Zerur enjamlary, suwy yükläp, dagyň gap biline çykardy. Ussadan başga kömekleşen tapylmady. Göwünlerine organ işgärleri gapjaýjak ýalydy. Şol wagtlar Parawbibiniň mawzoleýiniň haly teňdi. Mawzoleýi birkemsiz bejertdi. Daşyny agar tdy |. Dagyň guşaklygynda daň ýyldyz dogan ýaly boldy. Şol bir wagtda Parawbibi çeşmesiniň gözbaşynyň ýanynda zyýarata gelýänler üçin iki otag jaý saldylar. Dil ujundan özünü hudaýsyz saýyan başlyksumaklar aş öyi ýumurdylar. Gul hojaýyny soraga çekdiler. Hernä, demir gözenekli jaýa dykmadylar. Häzir il-gün dört otagly, gappsy eýwanly shaňlap duran ak jaý gurdy. Sadaka berlende oturmaga giň bassyrma gurnadylar.

Keramatly öwlüýäleriň, ahunlaryň gonamçylygynda metjitler guruldy. Öten-geçenler arkaýyn ýatlanylýp, sadakalar berilýär. Bulam ilimize nesip eden elin bagtdyr. Sowet döwri diýlen uzak ýyllaryň dowamynda syýasy talaňçylar gazymyzy, nebitimizi, altyna deňeýän ak pagtamzy, elinden dür dökülyän gelin-

gyzlarymyzyň dokaýan agramy altyna barabar halylarymyzy, öwşün atýan garaköli baganalarymyzy, ýerasty baýlyklarymyzy harteçjal kimin ýuwutdy ýatdy. Şonda-da iň bolmanda iňñe, çüý çykarýan kärhanalary açmagy ýatlaryna salmag-a beýle-de dursun, türkmenleri, Türkmenistanda ýasaýan halklady mugtuna saklap-ekleýän ýaly teýene etdiler. Házır ýurdumyzda iki ýuze golaý zawod-fabrik salynýar. Olaryň birnäçesi işe girizildi. Elbetde, çykdayjy çykman, girdeji girmeyändigini her birimiz bilýärис. Şonda-da bolelin ýasaýarys. Her bir ildeşimiz ak ýoluň azabyny çekýär, rahatyny görýär. Dünýä ýüzünde hiç bir döwletde duzuň, gazyň, suwuň, elektrik energiyasynyň halka mugtuna berilýän ýeri ýok, bolup hem bilmezmiň diýip oýlanýaryn. Bu zatlaryň hemmesi halkyň eşretki ýaşamagy üçin edilýär.

«On ýyl abadançylyk» syýasaty durmuşyň, ýasaýşyň, agzybirligiň, parahatçylygyň cynary bolsa, «Milli Galkynyş» hereketi, «Täze oba», «Däne», «Bilim» we beýleki il bähbitli maksatnamalar onuň şahalarydyr. Cynar pajarlap ösyär. Bu-da ýer şarynyň ähli künjeginde hormatlanýan halkymyzyň gazanan bahasyna ýetip bolmajak bagtynyň biridir.

Eýran, Owganystan araçäginde çekilen tikenek simleriň aňyrsyndan-bärsinden biri-birine garan intizar gözlerden, gör, näçe ýyllar aky ýaşlar döküldi. Gör, näçe bendeler aýralyk oduna ýanyp-bişdi. Dogan dogany, ata oglunuň, ene gyzyny, ýar ýary görmän, ýagty jahan bilen hoşlaşdylar. Araçägiň tikenekli siminiň deregine gül düşeldi. Ikiara ak ýol açyldy. Intizar gözler tapşydy. Ikiarada dostluk köprüsi peýda boldy. Eliň aýasy ýaly maşyn ýol çekildi. Şeýle sahawatly iş bolar diýip hiç kim pikir etmeyärdi. Demir gapy açyldy. Yer ýüzüniň türkmenleri ap-arkaýyn gelip-gidip bilyärler. Bu Garaşszlygyň, «Açyk gapylar» syýasatynyň halkyma beren bagtydyr.

Türkmen bedewiniň, türkmen halysynyň, başga-da köp täze toýlaryň geçirilmegi olara uly sarpa goýmakdyr. Däp-dessurlarymyz aňryýany bilen gaýtarylyp berildi.

Oturyp pikir edýärsiň, göwnüne bolmasa türkmen halkynyň öňüne Hydry-Ylýasyň ruhy düşüp, ak ýol görkezýän ýaly bolup dur.

Dili senaly ýaşulylarymyzyň her gerdeninde bir perişdäniň ruhy mydamalaýyn akyl-paýhas berip, agzyna söz salyp berýän ýaly duýulýar. Hakyň halan adamlary şeýle bolmalydyr diýip hakydaňa gelýär. Ýaşulylar halkymyza ýol görkezýär, halkymyzam olary sylaýar.

Gawun toýumyz daýhanyň derini döküp çeken azabyna ýokary baha berildigidir. Gawun Allatagalanyň nygmatydyr. Şeýle süýji nygmaty Ýaradan diňe türkmenlere beripdir. Başga bir halka şeýle nygmaty dozen bolsa, olar-da biz ýaly gawunyň gününi belläp, dabaraly toý ederdiler. Ýokarda aýdylanlaryň başyny çatyp aýtsak, bularyň bary ak ýoluň azabynyň miwesidir. Eziz ilim, ak ýoluň uzap, togalak şaryň biline guşak bolsun! Şeýle ak ýoldan dogry ýöremek, güýjüňi gaýgyrman azap çekmek, ak ýol ot bitirmezlik her birimiziň mukaddes borjumyzdyr. Ol ýol Hakyň ýoludyr, türkmeniň ýoludyr.

Ýaşululara sala salmak ata-babalarymyzdan gelýän ýörelgedir. Kethudalar bir işin başyny tutjak bolanlarynda ýaşululara maslahat salýan ekenler. Ýaşulularyň beren maslahatyndan ugur almagy parz hasaplapyr türkmen. Häzirki geçirilýän ýaşulularyň maslahatynyň gözbaşy hem däp-dessurlarymyzdan akyp gelýän ugur. Bu-da oýlanyp tapylan ýörelge.

Ýaşulularyň asyrlara uzap gitjek ak ýolunyň şowly bolmagyny arzuw edýär. Il-halk üçin gijesini gündiz edip işlemäge taýýar watanperwer ýolbaşçylar kän bolmagyny, diňe şolaryň eden ýagşy işleriniň ugruna bolmagyny, janlary sag, ýaşlarynyň uzak bolmagyny Ýaradan Beýik Alladan dileýärin!

Tatar ÜÝŞMEKOW.

«Türkmenbaşynyň ýoly – türkmeniň ýoly», 1999 ý. Publisistika